

Рецензія

доктора педагогічних наук, професора

Сбітнєвої Людмили Миколаївни

на дисертаційну роботу **Чжан Яоюй**

«Формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування в процесі фахової підготовки»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми дисертаційної роботи. Сучасні трансформаційні процеси в системі вищої мистецької освіти, інтеграція українського освітнього простору до європейських стандартів та зростання вимог до професійної компетентності фахівців мистецького профілю зумовлюють необхідність переосмислення підходів до підготовки майбутніх фахівців хорового диригування. У професійній діяльності диригента важливого значення набувають не лише виконавська майстерність і педагогічна компетентність, а й сформований професійний імідж, який відображає рівень його культури, професійної етики, комунікативних умінь, лідерських якостей та здатності до самопрезентації. Від того, наскільки майбутній фахівець здатний створювати позитивне професійне враження та підтримувати власний авторитет у мистецькому середовищі, значною мірою залежить ефективність його творчої та педагогічної діяльності.

Особливої актуальності проблема формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування набуває в умовах посилення конкуренції на ринку праці, активного розвитку цифрових комунікацій і зростання ролі публічної діяльності митця. Заклади вищої освіти покликані забезпечити не лише професійне становлення здобувачів, а й створити умови для розвитку їхньої індивідуальності, професійної репутації та готовності до ефективної взаємодії з різними аудиторіями. Водночас аналіз наукових джерел свідчить про недостатню розробленість теоретичних і методичних засад формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування у

процесі фахової підготовки, що визначає доцільність і своєчасність даного дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна. Аналіз рукопису дисертації та змісту публікацій Чжан Яоюй, зокрема, текстів фахових статей, дають змогу дійти висновку щодо наукової обґрунтованості і вірогідності представлених результатів. Ґрунтовне вивчення аспіранта широкої джерельної бази, що охоплює більш 200 найменувань, опрацювання реалізації ціннісного, компетентнісного та особистісно орієнтованого підходів в освітньому процесі, дозволили по-новому осмислити зміст понять «професійний імідж майбутніх фахівців хорового диригування» та «імідж». Вдалий вибір теми дисертації, опрацювання та обґрунтування понятійного апарату, кваліфіковано сформульовані мета, завдання та наукова новизна дослідження вказують на спроможність автора до глибокого аналізу стану розробленості проблеми та розв'язання висунутих завдань.

Дисертаційне дослідження має класичну структуру і включає в себе анотації, вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел та низку додатків. У першому розділі роботи докладно описано теоретичні передумови формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування, зокрема на підставі аналізу психолого-педагогічної літератури було виявлено ступінь розробленості проблеми дослідження, здійснити термінологічний аналіз ключових понять; розкрито особливості професійної підготовки майбутніх фахівців хорового диригування в процесі формування їхнього професійний іміджу; було здійснено діагностування рівнів сформованості професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування.

Чжан Яоюй було здійснено дефінітивний аналіз поняття «професійний імідж майбутніх фахівців хорового диригування» та визначено його компонентний склад. У структурі професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування цілком обґрунтовано й логічно визначено три основні

компоненти: ціннісно-пізнавальний, зовнішньо-поведінковий та соціально-рефлексивний.

У другому розділі роботи описано процедуру експериментальної перевірки ефективності визначених Чжан Яоюй педагогічних умов формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування. Докладно висвітлено реалізацію кожної із запропонованих умов та перевірено їх ефективність.

Отже, запропоноване в дисертації вирішення проблеми формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування в процесі фахової підготовки має безсумнівну *наукову новизну*, яка полягає у в тому, що *уперше* до вітчизняного наукового обігу було виокремлено структурні компоненти професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування (ціннісно-пізнавальний, зовнішньо-поведінковий та соціально-рефлексивний), критерії його сформованості (ціннісно-особистісна спрямованість щодо формування власного професійного; когнітивно-пізнавальний готовність формування професійного іміджу; вербально-поведінковий імідж фахівця хорового диригування), відповідні показники і рівні (репродуктивний, продуктивний, індивідуальний); теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування в процесі фахової підготовки (стимулювання професійно-ціннісної мотивації в майбутніх фахівців хорового диригування щодо створення індивідуально-професійного іміджу в процесі арт-комунікації; спрямування фахової підготовки майбутніх фахівців хорового диригування на опанування науково-теоретичних знань і практичних умінь зі створення власного професійного іміджу на підґрунті образу Я-концепції; оволодіння майбутніми фахівцями хорового диригування навичками *soft skills* в процесі формування професійного іміджу засобами інноваційних технологій); *уточнено* понятійно-категорійний апарат дослідження, а саме: поняття «імідж», «професійний імідж», «професійний імідж майбутніх фахівців хорового диригування»;

дістало подальшого розвитку система знань про формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування в процесі фахової підготовки.

Практичне значення отриманих результатів визначено вдосконаленням змісту професійної підготовки майбутніх фахівців хорового диригування, зокрема розробленням навчально-методичного забезпечення, що вміщує: матеріали для проведення низки тренінгових вправ щодо формування індивідуального професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування такі, як «Я і моя ідентичність», «Призми ідентичностей», «Собор Паризької Богоматері», «Ефективне спілкування – це просто», «Сліпе слухання», «Подарунок жестами», «Вибір дистанції», «Дзеркало», «Візитна картка», «Імпровізація», «Вгадай емоцію», «Емоційний щоденник», створення здобувачами портфоліо soft skills фахівця хорового диригування; семінари-тренінги «Професійний імідж диригента та митця»; «Професійна самоідентичність», «Портрет особистості фахівця хорового диригування»; інноваційні технології. Було розроблено та впроваджено дисципліну за вільним вибором студентів «Професійний імідж фахівців хорового диригування», яка вміщувала два модулі теоретичного та практичного спрямування, в межах якої було залучено здобувачів освіти спеціальності 025 «Музичне мистецтво» до різноманітної освітньої діяльності.

Через вагому *практичну та методологічну значущість* дослідження його матеріали можуть бути використані фахівцями хорового диригування, музично-педагогічними працівниками, вчителями музичного мистецтва, у системі підвищення кваліфікації музичних працівників закладів освіти різних рівнів.

Оцінка змісту й оформлення дисертації, її завершеність у цілому. Дисертаційній роботі Чжан Яоюй, поданій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, притаманні цілісність, методологічна обґрунтованість, практичне спрямування одержаних результатів з можливістю їх використання в реальному освітньому процесі професійної підготовки менеджерів у

зкладах вищої освіти. Завершена дисертаційна робота свідчить про широку наукову й професійну ерудицію її автора, а також досконале володіння сучасними методами наукового пошуку в галузі 01 Освіта/Педагогіка.

Повнота викладу результатів дослідження в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. За темою дисертаційного дослідження опубліковано 10 публікацій, серед яких: 4 статті у наукових фахових виданнях України (з них – 1 у співавторстві), 6 публікацій в збірниках апробаційного характеру. Наукові праці автора з достатньою повнотою відображають основні положення й висновки дисертації.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

У цілому позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження, необхідно зробити певні зауваження та вказати на деякі положення роботи, що вважаються дискусійними:

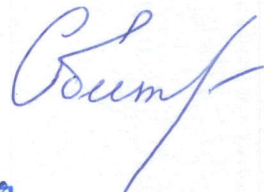
1. Актуальність дисертаційного дослідження стала більш переконливою, якщо би автор запропонував аналіз міжнародних офіційних документів, які особливо наголошують на необхідності формування професійного іміджу саме фахівців хорового диригування.
2. Вважаємо, що дисертаційна робота набула значущості, якби було здійснено порівняльний контент-аналіз освітніх програм та стандартів КНР та України зі спеціальності «Музичне мистецтво».
3. Незважаючи на той факт, що результати дисертаційного дослідження апробовані в достатній мірі, завдяки участі Чжан Яоюй в науково-практичних конференціях, бажано було б представити результати дисертації не тільки в межах України, а й в Китаї.
4. Вважаємо, впровадження дисципліни за вільним вибором студентів «Професійний імідж фахівців хорового диригування» є недостатньо вдалим, оскільки зазначену дисципліну можуть не обрати здобувачі, тому в межах професійної підготовки не відбудеться формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування.

5. Визнаючи загалом грамотний і логічний стиль викладу тексту дисертації, зауважимо, що в роботі наявні окремі огріхи орфографічного та стилістичного характеру.

Загальний висновок. Висловлені зауваження і побажання не знижують загальної високої оцінки проведеного дослідження. Аналіз дисертації та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дисертація Чжан Яоюй «Формування професійного іміджу майбутніх фахівців хорового диригування в процесі фахової підготовки» є самостійною, завершеною науковою роботою, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (зі змінами) (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9-18 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167) (зі змінами), а її автор – Чжан Яоюй заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри музичного
мистецтва та хореографії
Державного закладу
«Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

Л. М. Сбітнєва

Підпис	Сбітнєвої Л.М.
Засвідчую	
Начальник відділу кадрів	
ДЗ "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"	

